

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ДЕРЖАВНЕ
(КОНСТИТУЦІЙНЕ) ПРАВО
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН”

Харків
2012

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

Електронна копія

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ДЕРЖАВНЕ
(КОНСТИТУЦІЙНЕ) ПРАВО
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН”**

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”)

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 3 від 16.11.2012 р.)*

**Харків
2012**

Програма навчальної дисципліни “Державне (конституційне) право зарубіжних країн” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) / уклад.: С. Г. Серьогіна, К. О. Закоморна. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – 10 с.

У к л а д а ч і: С. Г. Серьогіна,
К. О. Закоморна

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 9 від 21.11.2012 р.)*

ВСТУП

“Державне (конституційне) право зарубіжних країн” є нормативною дисципліною циклу професійно-практичної підготовки. Метою навчальної дисципліни є надання теоретичних і прикладних знань про розвиток конституційно-правового регулювання суспільних відносин в зарубіжних країнах; висвітлення головних елементів конституційно-правового статусу особи в зарубіжних країнах; формування цілісного уявлення про конституційні інститути безпосередньої і представницької демократії в зарубіжних країнах; ознайомлення студентів з особливостями основ конституційного права країн американського континенту, держав-членів Європейського Союзу і СНД, держав Азії й Близького Сходу. Державне (конституційне) право зарубіжних країн має важливе значення для підготовки юристів, оскільки сприяє розширенню загального та професійного світогляду, допомагає оволодіти методикою проведення порівняльно-правового аналізу основ конституційного ладу зарубіжних країн, розуміти особливості конституційних гарантій реалізації прав і свобод людини, конституційно-правового регулювання повноважень органів та посадових осіб вищих органів державної влади і місцевого управління в різних країнах світу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Державне (конституційне) право зарубіжних країн” студенти повинні:

– **знати** джерела державного (конституційного) права; конституційні засади суспільного ладу зарубіжних країн; конституційні основи статусу людини й громадянина; конституційні інститути безпосередньої демократії; конституційні моделі організації і діяльності вищих органів державної влади і місцевого управління; основи конституційного права США, Канади, Бразилії, Об’єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірлан-

дії, ФРН, Французької Республіки, Італійської Республіки, Республіки Польща, Республіки Болгарія, Російської Федерації, Республіки Білорусь, Республіки Казахстан, Азербайджанської Республіки, Японії, КНР, Ізраїлю, Об'єднаних Арабських Еміратів;

– *вміти* орієнтуватися в системі конституційно-правових актів, що встановлюють засади суспільного й державного ладу, права і свободи людини; набувати навичок та знань щодо використання норм, які регулюють конституційно-правові відносини; застосовувати набуті знання й уміння на практиці; прогнозувати тенденції конституційно-правового розвитку.

З М І С Т

I. Засади конституційного ладу зарубіжних країн

1. Конституційно-правове регулювання суспільного ладу в зарубіжних країнах

Конституційно-правові засади політичної системи: інституціональний й функціональний аспекти. Різноманітність форм сучасної держави та їх загальна характеристика. Конституційно-правове регулювання референдуму, плебісциту і народної законодавчої ініціативи в зарубіжних країнах. Конституційні принципи економічних відносин. Конституційно-правові основи соціальної й духовно-культурної сфери.

2. Конституційно-правовий інститут прав і свобод людини та громадянина в зарубіжних країнах

Становлення конституційних прав і свобод в зарубіжних країнах. Конституційні моделі регламентації статусу людини і громадянина в зарубіжних країнах. Особливості регулювання прав людини в чинних конституціях XVIII-XIX ст., нових і новітніх Основних Законах. Конституційно-правові засоби забезпечення прав і свобод людини та громадянина.

3. Конституційні моделі організації й діяльності органів державної влади зарубіжних країн

Конституційно-правові засади організації, проведення виборів і визначення результатів голосування в зарубіжних країнах. Конституційно-правові засади парламенту і парламентаризму. Глава держави й уряд як конституційно-правовий інститут. Конституційний контроль в зарубіжних країнах. Місцеве управління у зарубіжних країнах.

II. Основи конституційного права країн американського континенту

4. Основи конституційного права США

Конституція 1787 р. Поправки. Білль про права. Конгрес. Президент. Верховний Суд. Конституційні принципи американського федералізму. Місцеві органи влади.

5. Основи конституційного права Канади

Конституція Канади. Конституційно-правовий статус особи. Глава держави. Генерал-губернатор. Парламент. Кабінет. Верховний Суд. Конституційні принципи канадського федералізму. Місцеві органи влади.

6. Основи конституційного права Бразилії

Конституція Бразилії 1988 р. Конституційно-правовий статус особи. Національний конгрес. Президент. Федеральний Верховний Суд. Конституційні принципи бразильського федералізму. Місцеві органи влади.

III. Основи конституційного права держав-членів Європейського Союзу

7. Основи конституційного права Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії

Конституція Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії. Конституційно-правовий статус особи. Монарх. Парламент. Уряд. Верховний Суд Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії. Конституційно-правовий статус органів влади регіонів. Місцеві органи влади.

8. Основи конституційного права Французької Республіки

Конституція Франції 1958 р. Конституційно-правовий статус особи. Президент. Парламент. Уряд. Конституційна рада. Конституційно-правовий статус органів влади територіальних колективів. Місцеві органи влади.

9. Основи конституційного права ФРН

Конституція ФРН 1949 р. Конституційно-правовий статус особи. Бундестаг і Бундесрат. Федеральний президент. Федеральний уряд. Федеральний конституційний суд. Конституційні принципи германського федералізму. Місцеві органи влади.

10. Основи конституційного права Італійської Республіки

Конституція Італійської Республіки 1947 р. Конституційно-правовий статус особи. Парламент. Президент. Рада міністрів. Конституційний Суд. Конституційно-правовий статус органів влади регіонів. Місцеві органи влади.

11. Основи конституційного права Республіки Польща

Конституція Республіки Польща 1997 р. Конституційно-правовий статус особи. Парламент. Президент. Рада Міністрів. Конституційний Трибунал. Місцеві органи влади.

12. Основи конституційного права Республіки Болгарія

Конституція Республіки Болгарія 1991 р. Конституційно-правовий статус особи. Народні збори. Президент. Міністерська рада. Конституційний суд. Місцеві органи влади.

IV. Основи конституційного права держав-членів СНД

13. Основи конституційного права Російської Федерації

Конституція Російської Федерації 1993 р. Конституційно-правовий статус особи. Президент. Федеральні Збори. Уряд. Конституційний Суд. Конституційні принципи федералізму у РФ. Місцеві органи влади.

14. Основи конституційного права Республіки Білорусь

Конституція Республіки Білорусь 1994 р. Конституційно-правовий статус особи. Президент. Національні збори. Рада Міністрів. Конституційний Суд. Місцеві органи влади.

15. Основи конституційного права Республіки Казахстан

Конституція Республіки Казахстан 1995 р. Конституційно-правовий статус особи. Президент. Парламент. Уряд. Конституційна Рада. Місцеві органи влади.

16. Основи конституційного права Азербайджанської Республіки

Конституція Азербайджанської Республіки 1995 р. Конституційно-правовий статус особи. Міллі Меджліс. Президент. Кабінет Міністрів. Конституційний Суд. Конституційний статус Нахічеванської Автономної Республіки. Місцеві органи влади.

V. Конституційно-правові основи державного ладу країн Азії й Близького Сходу

17. Основи конституційного права Японії

Конституція Японії 1947 р. Конституційно-правовий статус особи. Імператор. Парламент. Кабінет. Верховний Суд. Місцеві органи влади.

18. Основи державного права КНР

Конституція КНР 1982 р. Конституційно-правовий статус особи. Всекитайські збори народних представників. Постійний комітет Всекитайських зборів народних представників. Голова КНР. Державна рада. Центральна військова рада. Конституційні засади національно-територіальної автономії. Місцеві органи влади.

19. Основи конституційного права Ізраїлю

Конституція Ізраїлю. Конституційно-правовий статус особи. Кнесет. Президент. Уряд. Верховний Суд. Місцеві органи влади.

20. Основи державного права Об'єднаних Арабських Еміратів

Конституція Об'єднаних Арабських Еміратів. Конституційно-правовий статус особи. Вища Рада Союзу. Президент Союзу та його заступник. Рада Міністрів Союзу. Національна Рада Союзу. Верховний Суд Союзу. Конституційні засади відносин Союзу й Еміратів. Місцеві органи влади.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Горшеньова М. С. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб. / М. С. Горшеньова, К. О. Закоморна, В. О. Ріяка та ін.; за заг. ред. В. О. Ріяки. – 2-е вид., доповн. і переробл. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 544 с.

Конституційне законодавство зарубіжних країн: хрестоматія: [навч. посіб.] / упоряд. В. О. Ріяка, К. О. Закоморна. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 384 с.

Навчальне видання

Електронна копія

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ДЕРЖАВНЕ
(КОНСТИТУЦІЙНЕ) ПРАВО
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН”

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”)

У к л а д а ч і: СЕРЬОГІНА Світлана Григорівна,
ЗАКОМОРНА Катерина Олександрівна

Відповідальна за випуск *С. Г. Серьогіна*

Редактор *Л. М. Рибалко*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинської*

План 2012

Підп. до друку 17.12.2012. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 0,63. Облік.-вид. арк. 0,21. Вид. № 244.
Тираж 150 прим. Зам. № 4551. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.